

Foaia Diacezană

Organul oficial al eparhiei

de române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:

Particulari . . . . . 8000 Lei
 Instituții . . . . . 16.000 Lei
 Abonamente de sprijin . . . . . 30.000 Lei

MANUSCRISE

DUMINECA

TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI
 SECȚIA CULTURALĂ.

Insertiuni:

Pentru fiecare centimetru patrat
 câte 100 Lei

Episcopia ort. rom. Caransebeș
 cont. C. E. C. Nr. 89.878.

On. Biblioteca a Universității Reg. Ferdinand I Cluj

Copilele grani, bănățene își au liceul lor

Prin înalta înțelegere a *Dlui Ministru al Educației Naționale Ștefan Voitec* și a *Dlui Ministru subsecretar la Finanțe Alexandru Alexandrini*, Caransebeșul și prin acest oraș de vechi tradiții culturale, întreaga graniță bănățeană, a ajuns să-și vadă realizat, un frumos și atât de justificat vis: „*Liceul teoretic de fete*“.

Oraș de veche reședință episcopescă, a cărei început se pierde în negură de veacuri, oraș patriarhal, cu frumoase tradiții culturale, cu un început tot atât de îndepărtat, ca și al Episcopiei sale, Caransebeșul a trăit viața pe care a trăit-o, întotdeauna, numai prin instituțiile sale. Fără aceste instituții, demult, și în mod fatal, ar fi devenit, un simplu centru rural, mai mare.

În orașele mari, sgomotoase, în care viața se irosește într'un ritm exasperant de vertiginos, omul se pierde atât de repede în marea masă a anonimatului, rupându-și atât de ușor legătura cu comunitatea socială din care a plecat, iar *tineretea*, nici ea, nu poate avea o soartă mai bună și nu se poate bucura, de necesara liniște a muncii creatoare.

Caransebeșul, prin așezarea lui naturală, la poale de munți, prin viața sa liniștită, patriarhală, constituie un foarte potrivit loc de creștere a viitoarelor soții de intelectuali, a viitoarelor mame, în duh creștinesc, ortodox și românesc.

Aceste considerațiuni au fost pe deplin înțelese de Domnii Miniștrii amintiți, atunci când au aprobat ridicarea și luarea în buget a Școlii existente de fete, ca *liceu tip. C.*, *adecă cu 8 (opt) clase*.

Prin înființarea *Liceului de fete*, s'a dat o deplină satisfacție Caransebeșului, Graniței bănățene și regiunii din nemijlocita apropiere a acestui oraș, iar recunoștința părinților tuturor copiilor dornice de lumină, nu poate fi decât mare.

Prea Sfinția Sa Părintele nostru Episcop Veniamin, care s'a pus cu dragoste de adevărat părinte în fruntea acțiunii de ridicare a Gimnaziului de fete, inițiată de Dna Directoară Elena Ing. Șiclovan, ca și șefii tuturor autorităților și întreaga populație a orașului, nu se pot decât bucura de frumoasa biruință.

Prin noua Școală, a cărei lipsă a fost atât de mult simțită, fiind o necesitate chiar, — dovadă numărul elevelor înscrise anul acesta în cl. V, multe din ele absolvente a Gimnaziului, de acum doi și trei ani, care din lipsă de mijloace materiale rămâneau viața întreagă numai cu cele 4 clase secundare, — nu s'a înțeles și nu se va înțelege să înmulțim numărul absolventelor de școale secundare, care să bată la porțile Universității.

Căci, menirea femeii este *căminul*. Dar, dacă până acum, au fost deajuns și numai patru clase secundare, ca cultură generală, pentru soția intelectualului acestui neam, în viitor, pentru a ține pas cu progresul celorlalte popoare, este mai mult decât necesar, ca și conducătoarele de mâine a căminurilor intelectualilor noștri, *mamele* clasei conducătoare a neamului, să fie absolvente de liceu.

Este mai mult decât necesar, ca soțiile intelectualilor de mâine, să nu fie prea distanțate ca cultură de soții lor, dar nu să bată la porțile Universității. La Universitate vor intra numai cele dotate cu aptitudini deosebite pentru carte. Celelalte, cele multe, vor fi date menirii lor adevărate, căminului românesc și creștinesc, familiei, care nu va putea decât profita.

Că a fost mai mult decât necesară această școală, este dovadă mai mult decât grăitoare, faptul, că s'au grăbit să se înscrie în clasa V-a, în anul școlar terminat, fete care au fost rupt legătura cu cartea, de doi și trei ani, dar care n'au stat la îndoială nici un moment, să treacă

din nou în băncile școlii, atunci când au aflat îmbucurătoarea veste, că s'a deschis clasa V-a.

— „Ce păcat că nu s'a putut ridica la liceu școala, atunci când am fost noi elevi“...! auzi pe toate domnișoarele, ieșite demult din școală, zicând cu atâtă durere sufletească, pentru că ele au rămas, din lipsă de posibilități de a studia în altă parte, pentru toată viața, numai cu patru clase.

Astăzi, prin înalta înțelegere ministerială, ne avem școala atât de mult dorită. Și, cu ajutorul lui Dumnezeu și înțelegerea oamenilor, a tuturor oamenilor de bine, care înțeleg să facă și sacrificii pentru promovarea intereselor superioare ale neamului, vom vedea încurând ridicându-se și un *internat de fete*, care să poată adăposti toate elevele liceului de fete, internat în care să poată fi crescute ficele satului românesc și creștinesc, în așa fel, ca ele să poată fi cât mai de folos familiei și neamului lor.

Apelăm la toți Cuc. noștri preoți, ca și la învățătorii satelor noastre și la toți intelectualii lor, să aducă la cunoștință *înființarea liceului de fete*, cu toate opt clasele, în anul școlar 1946/47, tuturor părinților dornici de a-și trimite la învățatură copilele lor, în Caransebeșul tradițiilor culturale, și să-i îndemne a le trimite, cu toată încrederea la această școală, care, încurând își va deschide larg porțile, așteptându-le să le crească și să le dea părinților și neamului, cât mai bine și sănătos pregătite, pentru lupta vieții.

Prot. Dr. Iacob Crețiu

Vlădici vrednici de sărbătorit

Vremurile noastre de frământare și războiu au adus și aduc multe necazuri și multe lipsuri. Dar ele dau prilej sufletelor mari și iubitoare de norod să-și arate dragostea, grija și înțelepciunea în slujba Neamului.

Ele formează focul curățitor care lămu-rește aurul și argintul caracterelor.

Și Nația este recunoscătoare celor ce o iubesc, o păstoresc cu înțelepciune și suferă chiar, pentru ea.

Prin prizma acestor considerente mergem și noi cu buchetul caldelor urări de recunoștință și felicitare la sărbătorirea P. S. Păr. Ep. NICOLAE COLAN AL CLUJULUI și NICOLAE POPOVICI al ORĂZII.

Suntem frați de neam cu suferințe identice celor din noțiunea largă a „Ardealului“ și suntem de aceeaș lege creștinească.

De aceea ziua de Sf. Ap. Petru și Pavel, când PP. SS. LL. au fost sărbătoriți de eroi-

cii creștini ai eparhiilor Clujului și Orăzii, din prilejul împlinirii a zece ani dela înscăunare, este zi de bucurie și pentru noi.

Biserica acestui Neam își prăznuiește în vremuri de răscruce pentru ea, conducătorii spirituali din fiecare colț al țării. Și aceasta spre a dovedi că nici porțile iadului nu o pot birui.

Meritele PP. SS. LL. le arată din belșug realizările culturale și cele de păstorire ale eparhiei Clujului și Orăzii; vorbește despre ele Academia Română, al cărei membru P. Sf. Nicolae Colan este, și spune tot Ardealul românesc.

Au fost vlădicii Ardealului înstrăinat de ieri, cu curajul de martiri și conducere de comandanți, dovedindu-se „preoți cu crucea'n frunte“ și arătând tuturor fiilor acestei țări contribuția Bisericii creștine ortodoxe la păstrarea sufletului de român.

Pentru toate acestea, ne asociem și noi cu tot sufletul la prăznuirea Prea Sfinților Voastre, și Vă dorim dela Dumnezeu încă „MULȚI ZECE ANI, PREA SFINȚITE PĂRINTE EPISCOP NICOLAE AL CLUJULUI ȘI NICOLAE AL ORĂZII.

REDAȚIA

ȘTIINȚA ȘI CREDINȚA

IV

Apologeți creștini de seamă, ca *Tatian Asirianul* și *Teofil din Antiohia*, din secolul al II-lea, în scrierile lor, adresate Grecilor păgâni — cari considerau pe celelalte popoare ale lumii inclusiv pe Romani și pe Creștini *barbari* — au făcut din adâncă vechime a scrierilor biblice unul din cele mai puternice argumente pentru a dovedi lipsa de valoare spirituală a literaturii păgâne grecești. După *Tatian*, știința, filosofia, retorica și arta grecească nu sunt decât niște palide *imitații* ale scrierilor creștine [barbare], scrieri făcute cu 400 de ani înainte de războiul troian, — căci după *Teofil*, *Moisi* a trăit cu 900 sau 1000 de ani înainte de acest războiu.

Pentru adevărații oameni de știință, referatul biblic al proorocului *Moisi* a constituit în toate timpurile temeiul, punctul cardinal de plecare pentru lămurirea „tainei“ cum s'a putut ca prin Cuvântul lui Dumnezeu să se zidească ceriul și să se întemeieze pământul. Biblia, această carte încărunită de vremi, a fost și va rămâne punctul luminos în drumul de cercetare al celor

Scopul științei și Preotul în viața românului

ce vor să cunoască minunile lui Dumnezeu, care „arată tainele sale celor ce se tem de dânsul și-i învață așezământul său” [Ps. 24, 13]. Printr-o plastică asemănare, marele filosof și naturalist G. Th. Fechner [1801-1887], arată rolul jucat în orientarea spirituală a omenirii de această carte bătrână:

„Odată am sosit într'un oraș cu case și palate de călămidă, de piatră și marmoră, toate zidite bine și frumos, întrecându-se între ele prin măreția ornamentelor. În mijlocul lor se afla o colibă veche, stâmbă, pentru nimic bună, plină de gauri, deschizături și colțuri întunecoase, nici o parte potrivindu-se bine cu cealaltă; lipseau încuitori, bârne, stâlpi; minune că nu se dă âma! Am râs mult de acel bordei, rămasășită din timpuri barbare, în acel oraș frumos și bogat; — „ca mâine, desigur se va prăbuși”, mi-am zis.

„Și m'am întors acolo peste o sută de ani. Praj erau toate casele și palatele din jur împrejur, dărâmate sau refăcute — altele se ridicaseră în locul celor dintâi, după o metodă și cu alte scopuri. Numai coliba cea veche era pe locul ei, neschimbată cu găurile și colțurile ei întunecoase, aceiași ca acum 100 ani, par'că s'ar fi rupt în ea dintele timpului, care distruge totul. Atunci mi-am zis: „puterea lui Dumnezeu o mai fine!” Și din casele și palatele acelea ieșeau adesea oameni bolnavi și osteniți, de zăceau pe străzi și nu se puteau vindeca — și nici un medic nu le putea ajuta. Numai cel ce intra în colibă, ieșea sănătos și vesel. Atunci mi-am zis: „aici se află mântuirea!” Și când am intrat în colibă, văzui pe unul care puneă mâna pe bolnavi și obosiți și ei se însănătoșeau. Recunoscuți într'ânsul pe Hristos. Vechea colibă nefolositoare pentru scopurile omului, rău făcută după regulile omenești, cu găurile și cu colțurile întunecoase, lipsită de încuitori, bârne și stâlpi pe alocurea, este Sf. Scriptură. Dacă o privești cu mințea ta de om, nu găsești nimic durabil într'ânsa, nimic de care să nu-și poată bate joc satirii [cum a fost de pildă Voltaire]. Și te întrebi: cum oare poate ea ocupa un loc în bogata piață a scrierilor frumoase și noi pline de înțelepciunea limpede a oamenilor, cu fraze bine construite și pline de logică? Se poate ea lua la întrecere cu una dintr'acelea?

Și, totuși, scrierile cele mai frumoase și cele mai înțelepte, cari cred în vecinicia învățăturilor lor, dispar, fac loc altora cu învățături mai noi. Numai vechea Scriptură rămâne și va rămâne. Și spiritul lui Hristos, Domnul și păzitorul ei, va înveseli și însănătoși pe toți aceia, cari vor veni la dânsul, bolnavi și osteniți, pentru-că au zăbovit așa de mult prin alte părți“.

Gh. Cotoșman

„Dacă cugetarea omenească nu este călăuzită în cercetările sale de lumina revelației divine, singura care este în măsură să dea răspunsuri satisfăcătoare la toate problemele cari frământă sufletul nostru, duce la rezultate destructive, ajungându-se printr'un raționalism desordonat la un dezacord între datele științei și cele ale credinței. Pe măsură ce știința va mai progresa, acest pretins conflict va dispărea, dealtfel în multe chestiuni contraversate s'a ajuns la un acord între știință și credință. Omul în urma orgoliului său personal, încrezându-se prea mult în atotputernicia rațiunii sale — pe care a socotit-o singurul mijloc de cercetare a adevărului — a ajuns să formuleze o mulțime de sisteme de gândire antagoniste, anticreștine de cele mai multe ori, cari nu ne procură acea liniște sufletească atât de necesară în sbuciumul vremurilor pe cari le trăim. Omul cu slabele sale mijloace de investigație științifică n'a ajuns să cunoască nici lumea fizică, dar pe cea metafizică, spirituală. Din ce omul de știință va pătrunde mai mult gamele naturii, se va convinge că nu știe totul, sfera necunoscutului va crește mereu. Numai religiunea noastră creștină indică omului legea supremă a adevărului, îi arată adevăratul sens al vieții, îi fixează un ideal divin. Infăptuirea virtuților creștine constituie scopul existenței noastre. Legea noastră creștină — cea mai scumpă comoară a sufletului nostru — a avut o influență considerabilă de-a lungul veacurilor, asupra umanității. Știința cu invențiile ei tehnice numai atunci este binefăcătoare pentru omenire — dacă ținându-se seama de valorile ideale ale creștinismului — va fi pusă în slujba progresului ei social și nu în slujba distrugerii ei. S'a observat că de multe ori ea a avut drept consecință un regres în viața morală și culturală, pe lângă cea materială a omenirii.

Antichitatea n'a cunoscut binefacerile civilizației de azi, totuși prin ilustrii săi reprezentanți, prin geniile poporului grec mai ales, s'a ridicat pe cele mai înalte culmi ale cugetării idealiste. Ideia de logos străbate ca un fir de aur această cugetare. Aristoteles scrie frumoase pagini de etică.

În tratatul său de morală spunea vorbind de clasificarea bunurilor: „Unele sunt în suflet, acestea sunt virtuțile; altele în corp ca sănătatea, frumusețea; unele ne sunt cu totul exterioare ca bogăția, puterea, onorurile și alte avantaje asemănătoare. Intre toate aceste bunuri cele

ale sufletului sunt fără îndoială cele mai prețioase. Bunurile sufletului se împart și ele în trei clase: gândire, virtute, plăcere. (Morala mare). Subtilitățile de gândire mereu actuală, argumentele raționale pentru dovedirea existenței lui Dumnezeu, atât de mult folosite de scolastici, sunt bazate în mare parte pe filosofia aristotelică. Așa a voit Dumnezeu în planurile sale necuprinse de mintea omenească ca și creștinismul nostru să pornească tot din această atmosferă de adâncă spiritualitate a Orientului. Cărțile scrise de gânditorii creștini au fost, sunt și vor fi un adevărat far de lumină pentru generațiile cari vor veni după noi. Ființa noastră sufletească, cere o lume nouă, lume care o nădăduim că va fi mai bună decât cea care a fost; lume în care se vor sălășlui duhul păcii și al frățietății între oameni și între popoare, din cari vor fi alungate în mod definitiv forțele întunecului. *Nu mai Biserica lui Hristos poate schimba fața lumii, sălășluindu-se în ea o armonie universală. Unde pot găsi educatorii zilelor noastre, cari urmăresc nobilul scop: perfecționarea tinerelor vlăstare, nădejdea de mâine a neamului, principi de morală mai superioare decât nu din evanghelia lui Hristos? Și cu toate acestea rămân surprins când în tratatele de etică cari se scriu în zilele noastre nu găsești o aluzie măcar la etica creștină, sau chiar dacă este amintită apoi nu e al un tangențial negându-i-se originea ei divină. Ortodoxia noastră românească a fost apoi considerată de către unii dintre cărturarilor noștri drept piedică în calea progresului social al poporului nostru românesc.*

Biserica lui Hristos n'a fost o instituție retrogradă în viața neamului nostru, ci a luptat prin clerul său luminat pentru progresul său în toate domeniile vieții sale naționale. Preoții noștri au luptat pentru idealurile sociale și politice ale poporului român. Nu există niciun antagonism între concepția creștină despre lume și viață și strădania de a lupta pentru drepturile neamului nostru la o viață mai bună. Pe lângă progres tehnic-material, neamul nostru mai are nevoie și de progres spiritual-moral. Iar prin elementele sale conștiente se găsește azi în plină ascensiune pe culmile idealismului creștin.

Numai prin creștinism se va produce în lume acea revoluție spirituală, cerută de imperativul vremurilor prin cari trecem și care va avea drept consecință, instaurarea virtuții morale a iubirii în viața indivizilor singuratici și ale popoarelor. Biserica noastră este o instituție de bază a sufletului nostru național care urmărește ridicarea morală a satelor.

Iar preoții satelor noastre bănațene, plecați la școală cu nostalgia locului natal în suflet, reîntorși iarăși în atmosfera sănătoasă și pa-

triarhală a acestor sate, muncind din revărsatul zorilor până în amurgul serii pe ogoare alături de păstoriții lor înfrățiți cu glia noastră străbună, răspândesc lumină din lumina sufletului lor cald și nobil, fiind elemente constructive în viața neamului nostru și-și închină strădaniile lor de fiecare zi nobilului gând pe care-l au de a putea face ceea ce lumea așteaptă dela ei: *sat nou cu suflet nou.*

Pr. Miloș Ilie

Preotul în slujba bisericii și a poporului*)

Ce i-se mai cere astăzi, imperios unul preot? O cultură solidă și mereu înprospătată!

Prin 1927, a apărut în traducere unguerească, o lucrare a romancierului englez, Goldschmidt, cu titlul „Parohul din Wakefield”. E descrisă viața unui preot dela țară, a cărui cugetare e totdeauna cea dreaptă și plină de convingere despre misiunea sa. Viața lui e străbătută de multe furtuni, dar el știe să se mențină într'o atmosferă de cuviință și cumpătate. Chiar în cele mai grele nenorociri și încercări știe să-și țină firea și te cucerește foarte plăcut impresionat, tăria religioasă, cu care se pune deacurmezișul apucăturilor lumesti.

Părintele William din Wakefield, este cu o cultură mereu înprospătată și la curent cu toate reformele și frământările sociale. Din toată sărăcia — se lupta din greu pentru existența modestă dar cuvincioasă și demnă a unei familii numeroase — el își formează o bibliotecă personală, pe care o consideră cea mai mare bogăție și un auxiliar neprețuit, în pastorația dificilă, din parohia sa. La aniversarea a 25 de ani de pastorație, parohienii îi organizează o manifestație de stimă și afecțiune, făcându-se astfel ecoul, bunelor intenții a păstorului care a luptat permanent, în slujba bisericii și a poporului.

S'ar putea, ca părintele William, cu a sa parohie din Wakefield, să fie o idee, iscusit și genial proiectată, a romancierului; dar literatura engleză, mai ales, și în general cea apuseană, de multe ori schițează foarte reușite și impresionante figuri de preoți vrednici, a căror contribuție s'a dovedit, cu deosebire și foarte efectiv, în polarizarea și canalizarea, frământărilor sociale, alături de misiunea lor creștină.

*) Fragment din subiectul cu acest titlu.

Astfel se mai remarcă, figura măreață a preotului Iachsohn, dintr'o parohie din orașul industrial New-Castle, care fiind la curent cu principiile de reforme pentru care militau muncitorii și pionierii socialiști în sec. al XVI-lea, a intervenit activ și direct în mijlocul lor, înlăturând, de nenumărate ori, vărsări de sânge, dar a influențat mult doctrina socialistă engleză.

Tot atât de utilă, în folosul ideii creștine și în folosul poporului, a fost participarea abatelui Pieré Duval, la conferințele publice ținute la Paris în anii 1900-1903, de Leon Bourgois, pentru dezvoltarea și statutarea doctrinei socialiste. L. Bourgois, își bazează ideea de umanitate, caritate și solidaritate, pe principii pur raționaliste.

În conferința publică din 27 Nov. 1901, după ce eruditul conferențiar și-a dezvoltat partea esențială a doctrinei sale, despre solidaritate, pâr. Pieré Duval, intervenind, pune întrebarea: Ideea răscumpărării doctrinei sociale, nu riscă să conducă, din punct de vedere moral, la egoism? Căci după părerea, ilustrului conferențiar, când voi plăti cota aferentă acestei datorii, prin contribuția mea, voi fi achitat față de tovarășii, ori semenii mei; dar, voi fi eu, oare, achitat, în cece privește caritatea, bunătatea și iubirea izvorită din principiile creștine, fiindcă în doctrina creștină se permanentizează — fără contururile, debit și credit — umanitarismul și solidaritatea, prin porunca Mântuitorului Iisus Hristos; iubește pe aproapele tău, ca pe tine însuși și nu urî pe dușmanul tău, ci-l binecuvintează. Deci dacă ideea de solidaritate ori umanitate se exprimă pur rațional nu se va ajunge nici odată la o adevărată și sănătoasă solidaritate socială, așa cum Iisus o dorește! adevărată să dai celui ce n'are, din tot ce ai tu.

Răspunsul, conferențiarului, a fost confuz, dar în conferința din 4 Dec. 1901, a acceptat sugestiile pâr. Pieré Duval, recunoscând în mod public, superioritatea ideii de caritate, umanitate și solidaritate creștină.

Și în literatura noastră, Popa Tanda, face figură frumoasă de preot așezat și cuminte.

Din aceste proiecțiuni luminoase, care radiază din chemarea preotului, în slujba bisericii și a poporului, în țările apusene, unde prefecțiile și reformele au un caracter universal și gigantic în proporții, reiese, că preotului zilelor noastre, când lumea stă în fața unor reforme radicale, iar pentru poporul nostru se deschid căile unor perspective cruciale, i-se cere, pe lângă o viață strictă în vederile și doctrina creștină a bisericii noastre și o cultură, ca armă auxiliară, ținută la curent, cu mulțimea ideilor

de reforme și a frământărilor cotidiene, din viața poporului.

Cultura, mai întâi lămurește mai bine rolul și înalță conștiința chemării. Ca urmare, preotul, se îngrijește mai mult, se înfățișează îmai bine și are mai multă mobilitate în atingere, cu lumea exterioară. Apoi preotul care se ține la curent cu evoluția, cetind mereu și îmbogățindu-și izvoarele, are mai multe puncte comune, cu viața spirituală a lumii; el este informat despre bazele de plecare a reformelor, pricepe ușor, unde și când își poate aplica influența.

Și un preot, care apare lumii bine orientat în toate problemele și câmpurile reformelor, nu se poate să nu fie prețuit, ascultat și stimat.

Culturalizarea preotului prin cetit cotidian și la curent, este o armă, care poate fi hotărâtoare în misiunea sa, în cel mai slab caz, este un punct de mare greutate.

Fără cultură ești un om dezarmat, în fața realității care te atacă zilnic.

În rezumat, viața ireproșabilă a preotului, ca o condiție fundamentală și apoi cultura, îi vor servi într'un sens *intern* și *extern*. Intern, îi dă o încredere mare în adevărul și dreptatea misiunii, o estindere a sublimității misterului său, în mijlocul indiferentismului și atacurilor la adresa și misiunea sa; preotul adeseori, este amărît și descurajat în fața noilor probleme de refaceri. Dar în sens extern, cultura îi este un blindaj puternic, care-l încredințează, că atacurile din afară, nu-i pot prăbuși misiunea sfântă, pentru și în a cărei slujbă s'a angajat la luptă.

Cultura îi dă un element și un infinit potențial de curaj și încredere, că el — preotul reprezintă unicul adevăr, în lumea nouă și în veci, care se frământă, sângerează și dorește, prin reforme, o viață mai bună, mai pașnică, mai umană.

De acest curaj și de acest potențial și suport de conștiință, atârnă și este condiționată practic și efectiv, astăzi, funcțiunea preotului, pentru împlinirea neșovăită a misiunii sale, în slujba Bisericii și a poporului român.

Pr. Tr. Constantin

Sufletul libertății este dragostea de legi.

(Klopstock)

Libertatea este dreptul de a face tot ce legile îngăduesc.

(Montesquieu)

RECENZIE

Prof. Dr. Sofron Vlad: UN PĂSTOR MODEL Sfântul Apostol Pavel

Timișoara, 1946, pag. 242, prețul 8000 Lei

Niciodată, poate, păstorii comunităților creștine, n'au fost mai intens preocupați de „arta guvernării sufletelor“ ca în zilele noastre.

Conștienți de misiunea pe care o au în lume și față de multiplele răspunderi pe care o perioadă de totale primeniri sociale le comportă asupra activității lor, slujitorii altarelor creștine, caută cu perseverență principii și metode pastorale. Caută toate mijloacele de a se face „tuturor de toate“ pentruca pe cât mai mulți să-i câștige pentru Hristos.

Un nesecat izvor de sugestii pastorale și îmbărbătare la lucru pastoral este, pentru toate timpurile și pentru toate împrejurările, viața și activitatea de impresionantă proporții a Apostolului Pavel.

Din sentimente de profundă admirație și pietate sau din imbolduri științifice, mulți bărbați erudiți și-au închinat viața cercetării celei mai complexe personalități a misionarismului creștin. Unii dintre aceștia, în elanul de a reconstitui pas cu pas și clipă cu clipă viața lui și de a cunoaște, până în cele mai mici amănunte, condițiile în care a călătorit și a misionat Apostolul Neamurilor, au întreprins grele călătorii de studii, parcurgând întreg itinerarul Apostolului. Astfel literatura creștină a fost mereu îmbogățită cu studii de sinteză, tratând viața și opera Apostolului Pavel, sau cu tratate fragmentare, privind momente și aspecte din uriașa lui activitate. Literatura creștină a tuturor popoarelor se poate mândri cu numeroase studii de incontestabilă valoare asupra sf. Pavel. Și totuși, parcă, „problema paulină“ în toată complexitatea ei, n'a fost încă epuizată. Ea se menține în actualitate pentru toate timpurile. Cu cât este mai insistent și mai adânc privită, ea oferă aspecte și nuanțe noi.

Autorul studiului, de care avem plăcuta ocazie să ne ocupăm, este, în literatura noastră, unul dintre teologii erudiți care a aprofundat viața Apostolului sub diferite aspecte, câștigându-și, în această problemă, o netăgăduită autoritate.

După studiile: *Convertirea Sf. Apostol Pavel*, București 1929 și *Mărturia St. Apostol Pavel despre viața și învățătura Mântuitorului*, Caransebeș, 1941, P. C. Păr. Sofron Vlad, în studiul

de față, exploatează vastul material informativ asupra Aposfolului Pavel, spre a realiza chipul unui „păstor model“ pentru toate timpurile și pentru toți păstorii de suflete. Adecă r. C. Sa oferă literaturii noastre tocmai ceea ce caută, cu mai multă perseverență, păstorii de suflete din zilele noastre: un păstor model, un păstor înflăcărat până la fanatism, profund cunoscător de oameni, aplicând cele mai variate și mai înțelepte metode și, ceea ce este mai important, având cele mai mari succese misionare și pastorale.

Pentru a face mai ușor înțeleasă uriașa personalitate și succesele pastorale ale Apostolului Neamurilor, autorul acestui studiu, ne prezintă în primele capitole, mediul familiar, școlar și social în care s'a format tânărul Saul. Chemarea la apostolat și convertirea miraculoasă a prigonitorului Saul pe drumul Damascului. Cercetând critic această convertire, autorul combate cu multe argumente teza unei vedenii subiective, susținând caracterul obiectiv al vedeniei.

Pe baza scrierilor Sf. Apostol și a datelor pe care le oferă tradiția, autorul cercetează însușirile fizice, intelectuale și morale, cu care a fost înzestrat „cel mai mare cuceritor“ și „cel mai mare călător“ din timpul său. Aprecieri interesante face apoi asupra mediului în care a lucrat Apostolul și ne prezintă suportul dogmatic, mistic și moral, al activității lui practice. Viața lui, conchide autorul într'un capitol, a fost „călită în suferințe și scăldată în bucurii“.

În ultimele trei capitole mari, autorul scoate în evidență principiile, sfaturile, atitudinile și mijloacele pastorale ale Apostolului Pavel și apoi „preotul după chipul paulin“.

Remarcăm faptul că autorul nu face o enunțare pur teoretică a principiilor pastorale practicate de Apostolul Pavel, ci caută mereu, cu analiza fiecărui principiu, să dea sugestii practice pentru vremile noastre.

Capitolul „preotul după chipul paulin“ (înzestrat cu adânci convingeri religioase, cu o solidă factură morală și o temeinică pregătire intelectuală) oferă autorului prilejul să facă propuneri concrete pentru formarea preoților corespunzători zilelor noastre: „Biserica nu mai poate rămâne pasivă și să aștepte ca acești slujitori să apară formați gata. Biserica prin slujitorii ei de toate gradele, trebuie să lucreze la selecționarea elementelor dintre care să se recruteze preoții după chipul paulin și pentru aceasta ea trebuie să coboare până chiar la familia de unde pleacă copilul, din care se pregătește pe încetul preotul de mâine“... (pag. 193). Sunt, în acest

capitol, mai ales, multe sugestii care ar trebui să ne rețină mai mult atenția. Sperăm însă să putem reveni asupra lui cu unele reflexii.

Studiul Păr. Prof. Dr. Sofron Vlad, este o carte necesară și la timp potrivit scrisă. De aceea ne-am grăbit s'o prezentăm și s'o recomandăm cu toată căldura, confrăților din eparhia noastră.

Prof. Dr. Marcu Bănescu

INFORMAȚII

Sfințirea bisericuței de pe Muntele Semenic, se va face de către Prea Sf. Sa Păr. nostru Episcop Veniamin în ziua de 6 August (Schimbarea la față) a. c.

Cercul religios al preoților de pe Valea Sebeșului s'a ținut în Zervești cu prilejul hramului sf. biserici în 30 Iunie a. c. Sf. Liturghie a fost celebrată de următorul sobor: A. Lazăr-Zlagna, V. Filip-Rueni, S. Stanca-Borlova, Z. Boldea-Verciorova și I. Cocărlă-Zervești. Predica a ținut-o Păr. Z. Boldea.

În cadrul programului au mai vorbit publicului Pr. A. Lazăr președ. cercului și Pr. S. Stanca.

Ostașii Domnului printre bolnavii din spitale. Membrii Oastei Domnului din Caransebeș, la apelul preoților lor, au cercetat Dumnică în 14 cor. cei peste 100 de bolnavi din spitalele orașului, dându-le cozonaci, prăjituri, fructe, reviste, iconițe, ziare religioase, țigarete, etc.

O necesitate imperioasă. Este cunoscută puterea mare de influență a scrisului și autoritatea literei de tipar. Și aceasta nu numai într-o anumită clasă de oameni, ci, în toate păturile vieții noastre sociale.

Vremuri noi, idei noi și mai ales credințe aite decât cele strămoșești se îmbiu credincioșilor noștri. Și acesta pe lângă cuvânt, se fac cu ajutorul colportajului de cărți doctrinare, măiestrit întocmite, cu reviste și ziare.

Acestui fel de propagandă trebuie să-i opunem adevărul mântuitor al Bisericii noastre tot prin cuvânt și în scris, prin broșuri și reviste de popularizare și dovedire a adevărului.

Dar Biserica noastră dreptmăritoare, în aceste vremuri se luptă cu sărăcia, și nu are fonduri ca alții.

Și pentru ca totuși să poată face față tuturor împrejurărilor se încearcă tot felul de gânduri și propuneri.

În acest sens semnalăm ca bună propunerea ieșită din *adunarea generală a Asociației Clerului „Andrei Șaguna”, Secția Arad, de a se înființa un „Fond de editură”, al eparhiei.*

Fondul, în eparhia Aradului contează pe contribuția benevolă a fiecărui preot, care înțelege că problema colportajului și a cărților cu revistelor religioase pentru păstoriți, este sufletul misiunii sale.

Inmormântarea Prof. V. Morariu. Cimitirul ort. al Caransebeșului a primit spre odihnă și nădejdea învierii trupul obosit al prof. V. Morariu trecându-l în șirul iluștrilor bărbați pe cari îi ocrotește.

La înmormântare, care s'a făcut în asistența Prea Sf. Sale Ep. Veniamin, a luat parte un numeros și se-

lect public caransebeșan. N'au lipsit nici reprezentanții Bucovinei.

În biserică a vorbit cu mult sentiment Prea Stim. Domn Prof. Univ. Dr. V. Loichița, Decanul Fac. de teol. din Suceava.

Prezentând pe prof. V. Morariu în toată munca sa spune: „Cronicarul, care va înrăboji cândva opera de românească cultură a Bucovinei dela anul 1900 încoace, îți va păstra o luminoasă pagină de contribuție pentru propășirea neamului tău, pe care l-ai slujit în crezul marei tale părinte, Const. Morariu: iluminată dragoste de neam și credință în Dumnezeu.

Cobor din Suceava voevodală, unde ne-am sălășluit pentru a doua oră în refugiu cu Facultatea noastră, ca să-ți aduc tot prinosul de mulțumire și de recunoștință pentru cei 30 de ani, cheltuiți din viața ta cu creșterea atâtor generații în idealul sămănătorist la lic. Ștefan cel Mare și munca ce ai depus-o cu atâta zel și iubire la Reun. de cântări Ciprian Porumbescu.

Iar noi, universitarii, te ținăm ca pe floarea cea mai de preț din cununa noastră, pentru prestigiul științific cu care ai nîmbat un deceniu catedra de Limba și literatura germană la Univ. Cernăuțeană și cea din București“.

La groapă a vorbit avoc. bucovinean Ștefăneanu și apoi Dl. Dr. C. Corneanu, care îl arată ca un mare iubitor de neam și neînfricoșat luptător naționalist: „Iar când în anul întregirii 1918, Iancu Flondor, Sexil Pușcariu și Iancu Nistor au pornit involburăți de aci, (Suceava) din cetatea domnească a lui Ștefan cel Mare și Sfânt și de lângă racla Sf. Ioan cel Nou-făcătorul de minuni, ca să-și desrobească, după 141 de ani, țara lor mândră a fagilor, Victor Morariu i-a urmat fără zăbavă“.

După aceea depune pe cosciug tricolorul, cocarda sămănătoristă și înmormântarea ia sfârșit în sunetul cântării „Trei Culori...” a asistenței.

PARTEA OFICIALĂ

Notă oficială

Nr. 2924 B. 1946

Oficiul parohial din Băile-Herculane ne raportează că Apărarea Patriotică din această localitate balneară, organizează, în această vară, o colonie cu copii orfani.

Copiii vor avea întreținere, locuință și asistență gratuită. Educația li se va face sub supraveghierea preotului local care este și Președintele A. P., a Comitetului și a unei educatoare de carieră. Colonia va funcționa între 15 Iunie-15 Septembrie a. c. în trei serii de câte 30 de copii, câte o lună fiecare serie.

Având în vedere opera frumoasă, inițiată în Băile-Herculane, invităm C. Preoți din eparhia noastră, să sprijinească autoritățile comunale, care au primit dispoziții, să adune bani pentru susținerea acestei colonii. C. Preoți, care cunosc

starea fiecărui orfan, să dea toate informațiile și să recomande orfani între 6—12 ani; când li se vor cere de către A. P.

Caransebeș, 11 Iunie 1946.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Prot. Dr. Marcu Bănescu

CONCURS.

Consiliul parohial în baza ordinului Ven. Cons. eparhial Nr. 2140 B./1946, din 3 Mai 1946, publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană” pentru postul de paroh la parohia de cl. II-a devenită vacantă prin moartea preotului Tiberiu Gherga din **COȘAVA**, protopopiatul Făgetului.

I. BENEFICII:

1. Sesiunea parohială în estindere de 32 jughere.
2. Stola uzitată.
3. Neîfiind casă parohială, noul ales se va îngriji singur de locuință.

II. INDATORIRI:

Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preoțești și pastorale, a predica regulat în fiecare duminică și sărbătoare, a catehiza la școala primară fără nici o altă remunerație.

Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

Cei ce doresc să ocupe acest post, întrucât vor avea calificarea cerută pentru parohii de cl. II-a, precum și binecuvântarea P. S. Sale Episcopului diecezan, să-și înainteze cererile adresate Consiliului parohial ort. rom. din Coșava prin Prea On. Oficiu Protopresbiterial al Făgetului.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila încunoștințare a Prea On. protopresbiter tractual într-o Duminică sau sărbătoare în Sf. biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântare, tipic și oratorie, însă nicidecum în ziua alegerii.

Coșava, din ședința Consiliului parohial, ținută la 16 Iunie 1946.

Președinte,
Pr. Nicolae Lucec
adm. parohial

Secretar,
Samson Iorgovici, jun.

Nr. 238/1946

În conțelegere cu Oficiul Protopresbiterial,

Ioan Muntean
protopresbiter.

Nr. 2294 B/1946.

Acest concurs se aprobă și se publică cu aceea că — în baza aliniatului ultim al §-ului 29 din Regulamentul pentru parohii și în baza decisului consistorial ddo 3 Martie 1914 și respectiv 14 Aprilie 1914 Nr. 3058 B/1914, ridicat și în valoare de concluz sinodal, cu concluzul Nr. protoc. 33/1914, precum și avându-se în vedere decisul P. Ven. Consistoriului mitropolitan Nr. 358/1928 din 13 Noemvrie 1929 — se enunță obligaamentul credincioșilor de a presta și birul parohial, care este o parte integrantă și legală a dotațiunii preoțești.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută la 28 Iunie 1946.

Episcop:
† **VENIAMIN**

Consilier referent:
Prot. Ic. Stfor R. G. Ancușă

AVIZ ȘCOLAR

Comitetul Eforiei școlare a liceului de fete din Caransebeș invită pe membrii Adunării Generale, în ședință ordinară, în ziua de **21 Iulie orele 11.30 a. m.**, în Sala profesorală a liceului la ordinea de zi:

1. Aprobarea gestiunii anului financiar 1945-46.
2. Aprobarea proiectului de buget pe exercițiul 1946-47.

Intrucât la această dată numărul reglementar de membri nu se vor întruni, Adunarea Generală va avea loc în ziua de 28 Iulie 1946 orele 11.30 a. m., cu orice număr de membri prezenți.

Caransebeș, 24 Iulie 1946.

Președinte,
Dimitrie Sgăvêrdia

Directoarea liceului,
Elena Șiclovan

Judecătoria de pace Mixtă Caransebeș Secția c. f.

Nr. 257/1946 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație

În cauza de executare pornită de reclamanta Floarea Jurma (fiica lui Romulus) dom. în comuna Obreja contra pârâtului Ion Jurma (fiul lui Gheorghe) dom. în Obreja, la cererea reclamantei Judecătoria ordonă licitațiune execuțională în baza art. 144, 146 și 147 din legea LX din 1881, asupra imobilului înscris în c. f. a comunei Obreja (din circumscripția Judecătoriei Caransebeș) N. c. f. 615 sub A. I. 1-2 cu nr. top. 407 casa nr. 315 în intravilan cu suprafața de 12 stj. patr. și nr. top. 408 arătură în intravilan cu suprafața de 92 stj. al cărui preț de strigare va fi 375.000 Lei, — imobil ce formează în prezent proprietatea indiviză a susnumitei reclamante, în proporție de $\frac{1}{2}$ jumătate parte și a Anei Petru Țițoni născ. Jurma (fiica lui Ion) — succesoara de drept a susnumitului pârât — în proporție de $\frac{1}{2}$ jumătate parte, — fără atingerea dreptului de uzufruct viager intabulat, sub C. 3 cu încheerea nr. 1385/1930 c. f., asupra $\frac{1}{4}$ (una patra) parte din porțiunea de proprietate a numitei reclamante din imobilul specificat mai sus, în favoarea v.ăd. Domnica Romulus Jurma născ. Băilă dom. în comuna Obreja, pentru eșire din indiviziune ordonată prin Cartea de Judecată definitivă cu nr. 7/1945 (dos nr. 2958) 1942 a Judecătoriei de pace mixtă Caransebeș. Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **10 August 1946 ora 10 a. m.** la primăria comunei Obreja.

Caransebeș, la 13 Februarie 1946.

T. Silistraru s. s. judecător,

I. Ianoșlu s. s. cond. principal al c. f.

Pentru conformitate:

I. Ianoșlu s. s. cond. principal al c. f.

DE VÂNZARE

UN CÂNTAR MARE

de precizie până la 500 kg.

Adresa: OVIDIU DANCUI, Caransebeș, Str. Curescu 8.